

Izhaja vsak torek in soboto v tednu ob 11. uri predpoldne za mesto ter ob 3. uri popoldne za deželo.

Stane po pošti prejemani ali v Gorici na dom pošiljan celoletno 8 K., polletno 4 K. in četrtletno 2 K.

Prodaja se v Gorici v tobakarnah Schwarz v Šolskih ulicah in Jellersitz v Nunskih ulicah po 8 vin.

GORICA

(Zjutranje izdanje.)

Uredništvo in upravnništvo se nahajata v „Narodni tiskarni“, ulica Veturini h. št. 9.

Dopise je nasloviti na uredništvo, oglase in naročnino pa na upravnništvo „Gorice“. Oglasi se računajo po petih vrstah in sicer ako se tiskajo 1-krat po 16 vin., 2-krat po 14 vin., 3-krat po 12 vin. Ako se večkrat tiskajo, računajo se po pogodbi.

Izdajatelj in odgovorni urednik Josip Marušič.

Tiska „Narodna tiskarna“ (odgov. J. Marušič).

Po volitvah.

(Dopis z Dunaja.)

Volitve so dovršene, — dovršene s težkimi izgubami za Slovence in Hrvate. Slovenci so izgubili jedini koroški mandat in zatirani koroški Slovenci ne bodo imeli v državnem zboru niti jednega zastopnika. V Istri se je posrečilo Italijanom, iztrgati Hrvatoma mandat zahodnih kmečkih občin in neustrašeni voditelj isterskih Hrvatov in Slovencev, dr. Matko Laginja, ne pride več v parlament. Tudi nade, ki so jih stavili Slovenci in Hrvati v pridobitev novih mandatov, se niso izpolnile. Naskok na celjski mandat ni imel zaželjenega in pričakovane uspeha; z nezadovoljstvom in le s pomočjo sleparstva je v tem okraju tudi to pot — menda zadnjikrat — prodrl Nemeec. Istotako se ni posrečilo pridobiti na novo mandat splošne kurije v Istri in pa l. 1897 izgubljen zastopstvo tržaškega tretjega kolegija. Vendar pa so dosegli tržaški Slovenci ob teh volitvah velik moralen uspeh, ki tehtaja vsaj toliko, kakor če bi pridobili kak mandat: z ogromno manjšino svojih glasov v tržaški splošni kuriji in posebno še z velikim številom slovenskih volilcev v mestu samem so dokazali na impozanten način vsemu svetu in pred vsem polslepi avstrijski vladi, da Trst ni italijansko mesto in da pristojajo tržaškimi Slovencev v šoli, v uradu in v vsem javnem življenju prav iste pravice kakor Italijanom. To je bil velik uspeh minolih volitev, toda žalibog skoro jedini uspeh.

Nespametno bi bilo zdaj, tarnati nad tem deloma nepovoljnim izidom ter naštevati razloge, zakaj je moralo biti tako in ne drugače. O sleparstvih in nasilstvih, s katerimi se je nasprotnikom posrečilo, spraviti nas v nekaterih okrajih ob zastopstvo v parlamentu, bo govoril verifikacijski odsek državnega zbora. Naša naloga je zdaj, da gledamo v bodočnost ter da preudarimo, kakó bi se dale z moralnimi uspehi nadomestiti materialne izgube.

Res se je skrčilo število jugoslovanskih poslancev in tajiti ne moremo, da je to izguba za nas, kajti upliv kluba

LISTEK.

Rešitev iz ujetništva.

(Posnetek.)

Bolgarski: I. R. Blaskov.
(Konec.)

„Stanka! nazaj! Odstraniti se, ne stopajte na voz!“ zakriči Peter in pahne debelo Tatarko strani.

Mladi Tatar je upil ter se vedno bolj bližal sé samokresom in nožem v roki.

„Peter! čuvaj se!“ zakriči Bazilij. Peter se vzravna.

„O, glej ga! Zdaj ti, ali jaz! Stanka, Darinka — branite se sami, če morete in bežite na desno v gozd... A s teboj morilec pa poračunim zdaj!“

To izreče ter plane nad Tatarja. Tatar skoči s konja, pa ustreli na Petra. Ali krogla ga je zgrešila; oplazila pa je malo Bazilija. Ubožec se ustraši zaradi te nepričakovane rane... Oči mu počrni... Videl je, da mu je umreti, in postal je še bolj divji.

Še ena žrtev je padla k njegovim nogam. Še dva sta bila in tedaj... Ali še ena krogla ga je ranila... Opešal je; boril se je še, ali brez moči... jedva se je

raste ne samo z moralno močjo, temveč tudi s številom udov. Toda izguba ni tako velika, da bi se ne dala nadomestiti z notranjo močjo, z enotnim, zavestnim in smotrenim nastopanjem. V to je najprvo potreba, da se združijo zopet vsi jugoslovanski poslanci, brez ozira na različne domače razpore in na osebne diference. Slovensko-hrvatski narodnostni in gospodarski program je skupen vsem strankam; domače strankarstvo izvira iz takih načelnih in osebnih diferenc, ki na Dunaju ob današnjih razmerah ne prihajajo v poštev ali vsaj ne v prvi vrsti. To velja posebno za one tri kranjske poslance, ki so bili izvoljeni na programu narodno-napredne stranke. Programa obeh kranjskih strank se v narodnostnem in gospodarskem oziru ne razlikujeta toliko, da ne bi se dala zjediniti. In v parlamentu se bodo reševala najnujnejša narodnostna in gospodarska vprašanja, kajti iz teh nerešenih vprašanj izvira vsa mizerija, ki vlada dandanes v monarhiji. Problemi, iz katerih so se porodili in se porajajo domači strankarski razpori, bodo stopili na Dunaju v ozadje. Najprvo si mora zagotoviti narodnacijsko in gospodarsko existenco, potem šele ima prilike in časa, odločevati se za druge probleme. Ne podcenjujemo nikakor važnosti teh problemov, ali ob sedanjih razmerah po našem mnenju se v parlamentu ne bodo reševali in torej tudi najbrže ne bodo imeli posebnega upliva na notranjo sestavo in na grupiranje posameznih klubov. Jedino odločilni bodo v tem oziru, kakor sodimo, narodnostni in gospodarski nazori poslancev in strank. Upamo torej, da tudi slovenski poslanci ne bodo nosili svojega strankarstva na Dunaj. Ako bi se cepili tudi na Dunaju, tedaj bi bila to neizmerna škoda za našo narodno stvar: bili bi v parlamentu pač zastopniki posameznih slovenskih in hrvaških strank, ali enotnega zastopstva celotnega naroda bi ne bilo. Enotni klub bi se kot zastopstvo celega naroda moralo upoštevati, ne upoštevalo pa bi se razkropljenih posameznih poslancev.

* In ti seveda se morajo rešiti v znamenju resnice in pravice. O p. stavčeva.

branil dveh smrtnih nožev. Tudi Peter se je bil hrabro; ali tudi mladi Tatar ni odstopal.

Bazilij je videl, da kmali ne bo več pomoči, in od minute do minute je izgubljal pogum.

„Peter, brate!“ vzkrikne obupan, „Kaj delaš? Jaz ne morem več; izgubljena sva, Peter!“

Ta strašen krik je grozno zadel Darinko, Bazilijevo ženo. Mahomā iztrga nož ranjenemu Tataru, ki se je pripravljal zopet na boj, in priskoči možu na pomoč. V tem se začuje iz gozda: „Bazilij, držite se!“ To jih je navdalo z novo srčnostjo. Hajduka siloma pridrvita. Željko skoči na pomoč Petru, udari od zadej Tatarja in ta pade. Zdaj skoči Peter Baziliju na pomoč. Stanka in Darinka ste bili že v Nikolajevih rokah.

Zdaj pa prileti tolpa Tatarov s hriba.

„Željko! Peter! Hitro! Nazaj!“ zakriči Nikola. Druga moč gre, več sovražnikov se bliža!“

„Nikolaj!“ zaupije Bazilij; „pelji Stanko in Darinko naprej; idite ob kraju ceste na desno stran po gozdu. Brzo! Če se izgubite in ne boste znali naprej,

Naloga močnega in v sebi jedinega jugoslovanskega kluba bo potem, da si poišče zaveznikov. Naravno je, da si jih poišče pri zastopnikih slovanskih narodov, v prvi vrsti pri zastopnikih češkega naroda, katerega so vezale že od nekdanj simpatije krvnega sorodstva in bratske vzajemnosti z narodi na slovanskem jugu. To zvezo bo ustvariti toliko lažje, ker so politične težnje Čehov in Jugoslovancev v premnogi točkah iste ali vsaj jednake in ker so nasprotniki isti: nemški hegemonisti in centralistiška birokracija.

V sebi močni in močni v zavezništvu z drugimi slovanskimi klubi bodo morali zastaviti slovenski poslanci vse svoje sile, da pride parlament do rednega delovanja. Ni treba razlagati, kaj je nam Slovencev parlament. Če se zapró vrata državne zbornice, nimamo več mesta, kjer bi mogli zastopati energično in uspešno svoje težnje. Zato bodo delali slovenski poslanci na tó, da se prepreči vsaka obstrukcija.

V tem smislu bodo vplivali na svoje češke zaveznike in ni dvoma, da se bodo dali češki poslanci voditi po zdravem razumu in da bodo nastopili pot trezne parlamentarne politike. Če bi se dali od radikalnih elementov zvoditi na protiparlamentarno pot obstrukcije, tedaj bi bilo to ne samo škodljivo zanje — ker bi po lastni krivdi izgubili svoje zaveznike — temveč pogubno tudi za nas, ki bi bili brez parlamenta izročeni sovražni nam birokraciji na milost in nemilost. Upajmo, da se razvijejo stvari ugodno in da se za voženi voz ustave spravi na trdno pot. V to bodo pomagali in morajo pomoči tudi naši jugoslovanski poslanci.

Kam jadramo?!

(Iz učiteljskih krogov na Goriškem.)

Debelo smo gledali in skoraj nismo mogli verjeti mrtvim črkam, katere je poslal nemško-nacijonalni predsednik slovensko-laškega deželnega učiteljskega društva na Goriškem v nemški svet, rekoč, da je zborovalo isto društvo „unter deutscher Flagge“.

streljajte s samokresom, da se najdemo!“

„Bazilij!“ uteci se ti, reče Nada. Stanka pogleda prijazno še enkrat svojega junaka Petra. In Nikolaj odpelje rešeni v gozd.

Mladi Tatar je bil opešal. Videl je pomoč; ali ni imel več moči, da bi bil ustal. Izgubil je Stanko!

Zdaj se odpravijo še Peter, Bazilij in Željko v gozd. Ali bili so utrujeni in niso mogli naglo bežati. Tatarji so pritiskali za njimi in začela se je od daleč borba se strelji.

„Ne bojte se! Odstopajte!“ reče Željko. Samo raztresimo se eden od drugega; glejta, da se ne izgubimo.“

Puške so silno pokale, krogle so zadrževale ob debele dobe ter frčale po gozdu.

Tu obstane Bazilij, da bi si obvezal rane. „Odstopaj, Bazilij!“ zakriči zopet Željko. „Nazaj!“

Oni se strese. Krogle so frčale mimo njega. Peter pa ni maral, da bi dobil še kako kroglo v hrbet; in hitel je naprej, pa se oziral ter poslušal, ali je že daleč Nikolaj s ženskama.

Raca na vodi! Kaj domišljav človek mora biti ta Peerz, katerega so postavili na predsedniški stol tako, kakor Pilata v kredo.

V „Edinosti“, katera je prva obso dila zborovanje pod nemško zastavo, oglašil se je slovenski učitelj, kateri je odkritosrčno izjavil, da učiteljsko slovensko — in laško ravno tako — nima z nemško zastavo najmanjše dotike.

Po vsej pravici se je zgražala „Edinost“ in za njo tudi „Gorica“ nad zborovanjem pod nemško zastavo. Priznati moramo, da je postopala „Edinost“ nepristransko, ker je sprejela brez obotavljanja pojasnilo iz peresa slovenskega učitelja, kateri je pojasnil stvari take, kakoršne so in ne kakoršne si želi nemški Peerz.

Zamerimo pa „Gorici“, ki je ne glede na pojasnila v „Edinosti“ vznovič pogrela zborovanje in „delovanje“ „unter deutscher Flagge“.

Govorec z nekim rodoljubom o naših razmerah na Goriškem, tožil je vsled članka v „Gorici“ o delovanju in duhu učiteljskega društva v zmislu nemške zastave.

Ker mnogi čitatelji „Gorice“ ne čitajo „Edinosti“, ker je torej še krivih nazorov med narodom na Goriškem glede „jadranja“ „unter deutscher Flagge“, podajemo tudi v „Gorici“ izjavo, da **jadranje pod nemško zastavo se je rodilo in se vrši le v glavi nemškega Peerza; slovenskemu učiteljskemu pa se nikdar in nikoli še sanjalo ni o takem jadranju.**

To izjavo naj vzame v znanje slovenska javnost. Pristaviti pa moramo, da je prišel na predsedniško mesto nemško-nacijonalni učitelj Peerz, ima na vesti slovenski učitelj Franc Bajt v Ajdovščini**).

Več tednov je preteklo, odkar je začela slovenska javnost obsojati domišljavo jadranje pod nemško zastavo v glavi nemškega učitelja. Več tednov je pre-

*) Storili smo to, ker nam je dalo povoda k temu glasilo „narodno-naprednih“ učiteljev, ki dobiva svojo hrano direktno iz obližja dr. Tumovega glasila. O p. uredn.

** Kaj odločuje jedini Franc Bajt v učiteljskem društvu? O p. uredn.

Solnce je zahajalo. Naši so bili dovolj oddaljeni od bojnega polja. Tatarji so obupno streljali. Ali nastal je mrak in vse je umolknilo.

„Hvala Bogu!“ reče Bazilij ter prime Željka za roko. „Ušli smo smrti. Dobro, da sta bila prišla na pomoč. Da ni bilo vaju...!“

„Zahvali Boga in svojo ženo, Bazilij! Ali kako, ti hromiš! Saj mar nisi težko ranjen?“

„Za sedaj ne čutim prav velike bolečine.“

„O vsem bomo govorili pozneje ter si celili rane“, reče Peter. „Nu, čaj, da vidimo, kje so naši ljudje, ki ste jih menda pozabili. Prihaja mi na um, kar sem že izkusil v vasi: rešil sem jo bil iz enega ognja, pa jo izdal drugemu“. Tako reče Peter ter jame hitreje korakati.

„Res, ne bo jih lahko dobiti“, meni Željko. „Niti ne vemo, ali so spredaj ali zadej.“

„Nikar ne skrbite za to“, reče Bazilij. „Le idimo še malo naprej, pa vama povem, kje so. Držimo se te steze“. Vedel je, kam jim je bil velel, itd.

teklo, odkar se je obsodilo tako neumestno pisarjenje v nemško-nacionalnem listu, a doslej nismo še brali nikakega odgovora.

Vnovič pozivljamo slovenske odbornike deželnega slovensko-laškega učiteljskega društva, da povedó slovenski javnosti, da pod nemško zastavo jadra le jedino Nemeec Peerz — in nikdo drugi.

Ako pa hočejo z njim jadrati tudi slovenski odborniki, svobodno jim. Prvi občni zbor omenjenega društva bode že vedel, kaj ima storiti z nemško zastavo predsednikovo in odbornikov, ako bodo z njim jadrati!

Slovenski učitelji, kateri se trudimo v šoli in zunaj nje za blaginjo in napredek milega nam slovenskega naroda, nočemo slišati o nemški zastavi in o mostu iz Prusije do Adrije. Zvesti sinovi majke Slave smo in ostanemo! Takšni smo slovenski učitelji in tako vzgajamo izročeno nam slovensko mladino!

**

S to našo, iz globine srca prihajajočo izjavo, naj bode potlačena slovenska javnost.

Da pa bode širja javnost vedela, kako in iz kakšnega namena se je ustanovilo slovensko-laško deželno učiteljsko društvo, navesti hočemo zgodovino njegovega spočetja.

Vsestransko se je priznavalo, da gmotno stanje ljudskega učiteljstva na Goriškem ni bilo najboljšo, ampak narobe — med najslabšim v Avstriji.

Žalostna resnica je, da je ljudsko učiteljstvo plačano — ne le slabši kakor najnižje državno in deželno uradništvo, nego celo slabši kot sluga v državni in deželni službi.

Zandarmerija, financa, uradniški sluga pri sodnijah itd. so boljše plačani nego ljudsko učiteljstvo, katero ima kaj težavnih posel poučevati in vzgajati mladino.

S številkami je dokazala na prav drastičen način naš „Gorica“, da ljudski učitelj je slabše plačan nego financar. In kako se!

In vendar je resnica, da mora imeti učitelj vsaj iste in tudi večje študije — kakor nižjih razredov državni in deželni uradniki. Ali ni to v nebo vpijoča krivica!

Koliko se je prosjalo, da bi se zboljšale take razmere ... a doslej skoraj zastoj, skoraj brez uspeha. Šele s prvim januarjem 1901 se je storil prvi korak na bolje; a le majhen korak, tako da ostane učiteljstvo v razmerju z drugimi skoraj tam, kjer je bilo poprej.

To je faktum, kateremu ne more nikdo ugovarjati.

Za nekaj časa počí strel v daljavi. Peter in Željko se prestrašita; Bazilij pa se zveseli. „Ne bojta se!“ reče smeje. „Ta glas poznam; to kaže, da smo ostali daleč zdej za njimi.“

„Kako to?“ reče Peter prestrašen.

„E, zato ker gremo počasi.“

„Nu, odkod pa ta strel?“ vpraša Željko, ki še ni mogel spoznati, kaj to pomeni.

„To sem jaz naročil. Dajmo jim znamenje še mi.“

In Bazilij ustrel. In zdaj sta spoznala tovariša, čemu to streljanje.

„Čula sta, reče Željko, kako daleč je počila puška. Nikolaj mora biti veliko dalje od nas: za to bi se trudili danes po gozdu celo noč.“

„Kaj, da jih pustimo to noč, in da jih niti ne dotečemo?“ vpraša Peter nevoljno.

„Ni drugače. Pa saj se jim nemore nič zgoditi. Peter, ne boj se!“ reče Željko. Pobratim Nikolaj pozna dobro te kraje in on je zanesljiv. Treba je pač, da prenočimo tú kje, in jutri za jutra jih dotečemo.“

Peter je malo gledal na to, da je bila temna, grozna noč, pa globoki jarki

Poglejmo sedaj, kaj in kdo je kriv takemu položaju.

V prvi vrsti moramo imenovati državno postavodajo, katera je prepustila plačevanje izključno le deželam. Vsled tega je tudi razloček med plačami v posameznih deželah tako velik. Vsled tega so seurejevale plače v posameznih deželah kaj različno.

Zaradi neugodnih gmotnih razmer nekaterih dežel, posebno južnih, moralo je trpeti tudi učiteljstvo v istih deželah.

Na Goriškem se je vedno trdilo, da je dežela uboga, zato da ni mogoče zboljšati gmotnega stanja.*

Ko pa je pritiskalo učiteljstvo obeh narodnosti na svoje poslance, čuli so se izgovori od poslancev obeh narodnosti jednaki: mi smo za zboljšanje, a poslanci druge narodnosti niso za to. Slovenci so zvrčali kriydo na Laha in narobe.

Slovenski učitelji smo očitali laškim kolegom, a oni nam, da so naši, oziroma njih poslanci nasprotni zboljšanju.

Očitalo pa se je nam in njim, da se ne strinjajo naše in njih zahteve in zato da nimajo uspeha ne naše, ne laških kolegov prošnje. To je bil mučen položaj.

Da se doseže skupno, jednотно postopanje vsega ljudskega učiteljstva na Goriškem v stanovskih — ne v političnih — zadevah, ustanovilo se je deželno učiteljsko društvo.

Pri ustanovnem shodu ni bilo ne duha ne sluha o kakem nemštvu, o katerem se niti ni sanjalo ne Slovincem in ne Lahom. Pač pa se je povdarjala od obeh strani popolna jednakkopravnost obeh narodnosti v deželi. Le jedino zaradi lažjega in jednótnega sporazumljenja so se sprejela z veliko težavo nemška pravila** in nemški notranji kot posredovalni jezik, a obdržala sta se oba deželna jezika v vsej veljavi: vsakdo ima pravico posluževati se svojega materinega jezika kadar hoče.

Kako je bilo mogoče priti do skoka, da je poslalo društvo slovenskim listom nemške dopise, to naj nam pojasnijo odborniki.

Več kot smešna pa je trditev Nemca-predsednika, da je zborovalo slovensko-laško deželno društvo pod nemško zastavo.

* In ko se je hotelo najti novih virov in to je pobiranje užitnine v deželni upravi, bili so tudi „narodno-napredni“ učitelji, ki so šli na roko „narodno-naprednim“ kolovodjem na Goriškem, da se ti viri onemogočijo! Op. uređn.

** In naš to je dalo povod učitelju Peerzu, da je naznanil svojim nemškim bratom veselo novico, da jadrano slovenski in italijanski učitelji na Goriškem pod — nemško zastavo in je Nemece v njih domišljavosti še bolj potrdilo, da brez — nemščine pri nas sploh ne gre in ne gre. Zato so pa kolikor slovenski toliko italijanski učitelji storili s tem sklepom velik naroden greh. Op. uređn.

in huda pot. Da je bil sam, bil bi jih dotekel — ali tako ali tako, ali prej ali kasneje; ali kaj je hotel storiti se starejima od sebe, ki ju je bil dobil za pomočnika? poleg tega je imel Bazilij dve rani, in se je jedva vlekel dalje.

„Eh, če je tako, pa treba obstati“, reče Peter in nakrivi usta.

***

Drugo jutro res dotečejo poslednji Nikolaja, Stanko in Darinko. Kako veselje je bilo zdaj za rešitelje in rešene! Tudi celó hajduka sta bila ginjena radi te srečne rešitve.

Polagoma so potovali dalje, ker Bazilij in ženski niso mogli tako naglo hoditi. Prenočili so v neki vasi pri Željkovih sorodnikih; drugega dne pa so dospeli vsi veseli v Šumen.

Deđ Ivan je bil izgubil že vse upanje, da bo še kdaj videl Stanko, Bazilija in Darinko. Nepopisljiva je bila torej njegova radost, ko so se srečno zopet združili vsi živi. Britka novica je bila sicer za Stanko, ko je izvedela, kako nesrečno je umrla uboga mati. Ali kaj se hoče!

„Mrtvim Bog odpusti! Živi pa zahvalite Boga, da vas je zopet združil pó

Ako bi veljalo očitjanje o nemštvu in o jadraniu pod nemško zastavo za deželno učiteljsko društvo na Goriškem, očitali bi smeli kaj jednakega in še hušega tudi državnemu zboru na Dunaju, kateri obravnjuje skoro izključno v nemškem jeziku*. Kakor bi bilo nespametno očitali slovenskim in drugim slovanskim državnim poslancem, da zborujejo in jadrano pod nemško zastavo, zato ker govore nemško, ravno tako ni pravično očitali nemštvu slovenskim učiteljem.

Razloček je pač ta, da bi državni slovanski poslanci nemudoma pokazali vrata predsedniku-Nemcu, ako bi se predrznil trditi v nemško-nacionalnem listu, da zboruje državni zbor pod nemško zastavo; slovenski učitelji pa doslej molčé k grehu svojega predsednika-Nemca**.

Prepričani smo, da pride dan-obračuna. Ako se to ne zgodi, no potem bode šele opravičena slovenska javnost zgražati se. Zdej pa je treba počakati. Sicer pa med učiteljstvom ni ne duha ne sluha o kakem nemštvu in „unter deutscher Flagge“ nismo jadrati, ne jadrano in ne bodemo jadrati nikdar in nikoli ne! Naše geslo je in ostane! Naprej zastava Slave!

Dopisi.

Iz Cerkna. V odgovor „Sočinemu“ dopisniku in v pojasnilo vsem blagovolite sprejeti sledeče vrstice. Breca sem, breca tja, pa dam malo odduška svojemu narodno naprednemu srdcu, pa osmešim malo naše nuncce, spodkopljem jim vsaj nekaj vpliva pri Cerkljanih, oblatim jih pred svetom, tako si je mislil naš prijatelj. Sočin dopisnik, ko je krpucal svoje laži, katerim pač ni bilo treba še Gabrščekovega likanja in piljenja, bile so vže prišedše izpod rok prvega mojstra godne za umazane Sočine predale. Čujmo torej! Najprej trdi dopisnik, da so bili i cerkljanski klerikalci pripravljani izdati narod in voliti Italijana, če bi bilo prišlo do ožje volitve mej tem in dr. Tumo. Tako pravi, se je izrazil volilni mož — klerikalec.

Prva laž. Cerkljanski volilci ne poznajo moža, ki bi se bil tako izjavil. Nasprotno je pa lahko čital Sočin dopisnik v „Gorici“ dopis iz Cerkna, ki je izjavil, da so cerkljanski volilni možje — dasi klerikalci — vedno pripravljani voliti raje liberalnega Slovenca kot liberalnega Laha. Nasprotno pričajo lahko i volilni možje še Št. Viške gore, torej naši nasprotniki — da so se izrekli po prvi volitvi v jutru volilni možje Gre-

*) Oprostite, ta primera pa — ne drži popolnoma Op. uređn.

** In molčanje k grehu je tudi greh. Op. uređn.

tolikem trpljenju! Na zdravje in dobro srečo! Tako je vzkliknil Željko, ter nazdravil vsem onim zbranim v njegovi hiši.

Veselili so se pa tudi vsi Šumenci, ko se je to izvedelo. In za nekaj časa je bila slovesna poroka Petra in Stanke. Vsakdo je hotel videti junaka Petra in rešeno Stanko; in zbralo se je ljudstva kakor da bi bili vsi njihovi sorodniki in znanci. Mnogo Šumencev se spominja še dandanes te krasne svatbe.

Mestni poglavar je pohvalil Petra in Bazilija za njihuno junaštvo. Obžaloval pa je, da jima ni mogel pomagati v tem slučaju!

Nekaj časa pozneje se je preselila vsa rodbina v neko vas blizo Paradžika, kjer so mirno živeli. Le ded Ivan se je kmalu preselil v drugo življenje; umrl je zadovoljen, da se je bilo še tako na dobro obrnilo njegovi rodbini.

Kakor tú se je moral Slovan tudi drugje tolikokrat boriti z ljutimi sovražniki. Boril se je — padel — umiral! Slovan je rešil Evropo ob krutih divjaških napadih. In kaj ima od tega? Zasmeh, češ: da je zaostal za drugimi! In še mu odrekajo v izomiki potrebne pogoje! Naduti bedaki — kruti!

gorčičevi in sicer vsi, da bo pač popoldne le enoglasna volitev bodisi Gregorčiča ali Tume, ker so tudi vsi pričakovali ožje volitve mej enim teh dveh in Italijanom. — Nadalje imenuje cerkljanske naprednjake zaspane in podtika njih malomarnosti tukajšnjo večino za Gregorčiča. Urokov te zaspanosti in malomarnosti pa noče imenovati, boječ se pač zameriti se še njim, pri katerih je komaj zadobil nekaj kredita. Zakaj ne navede vse resnice — resnicoljubitelj?!

Bal se je pač, da izgubi še pri njih ono malce kredita, katerega je zadobil v najnovejšem času se svojo politiko! A zato se zadere tem huje nad klerikalci. Začne z nadnuncem. Pove nam, kako so bile gotovo z nadnuncem željo nekaj tednov pred volitvami zelo pogosto maše po podružnicah, med tem, ko se drugače naši nunci le neradi potrudijo maševati v podružnico.

Druga laž! Naj navede gospod dopisnik le en slučaj, v katerem bi se bil branil kateri izmej nunccev in bi ne bil šel maševati v podružnico, če je bila od tam sv. maša naročena. Kot priče so vsi podružničarji, da se je vselej pri njih opravila sv. maša, če je bilo le mogoče. Tako je resnica in — mirna Bosna!

Nadalje se spravi g. dopisnik na besede, katere podtika g. dekanu, da jih je govoril raz prižnice in navaja sledeče: „Pridite v obilnem številu na volišče, da zmagamo te brezverne ljudi“.

Tretja laž! G. dekan je res povabil v cerkvi vse, naj pridejo voliti in rekel, da se tu ne gre za domače stranke, ampak za poslance v državnem zboru in da moramo gledati na to, da si volimo kot poslance može katoliškega mišljenja, ne pa brezvercev ali liberalcev. Iz besedij dekanovih ni sklepal nihče, da je imenoval g. dekan katerega Cerkljana brezverca, kakor pravi to dopisnik, katerega pa najbrž v cerkvi tedaj še bilo ni, ker misli, da se je to zgodilo med pridigo in ob enem očita g. dekanu, da hodi vedno nepripravljen na prižnico. Zlobni namen dopisnikov je jasen. Našuntati hoče poštene Cerkljane, katerim ni nihče očital brezverstva, proti nuncem, posebno pa proti g. dekanu, češ tako vas „šimfajo“. Kar se tiče očitjanja g. dekanu, da hodi nepripravljen na prižnico, svetujemo le g. dopisniku, naj le on spolnuje tako vestno svoje dolžnosti kakor g. dekan svoje duhovniške in imel bo tudi on več ugleda pri belih in črnih, kakor ga ima morda sedaj. Nadalje trdi g. dopisnik da se pritožuje g. dekan čez preslabo plačo v Cerknem.

Četrta laž! G. dekan se ni pritoževal proti nobenemu in se tudi ne bo pritoževal, če mu tudi g. dopisnik odreče svojo biro in ofer. Pa tudi mlekarnici bi g. dopisnikova bira in ofer malo pomagala. Kaj ima pa mlekarnica opraviti z volitvami! Seveda, narodno napredno je to, da se udari tudi po mlekarnici, ker je ista kmečka zadruža. — Pribito je, nadaljuje Sočin dopisnik, da je v kljub vsemu pritisku volilo le 100 mož klerikalno in bi bili lahko zmagali naprednjaki, če bi se bili le združili.

Peta laž! Pribito je, pravimo pa mi, da se naprednjaki niso upali na volišče, ker so se zavedali svoje žalostne manjšine in pa ker se med tistimi ni bilo pravega prepričanja, da je njih stvar dobra, in če bi bili morali voliti, če tudi bi propadli. Pribito je, da je velika večina Cerkljanov bila za Gregorčiča. Pribito je, da so agitirali, sicer pa le bolj skrivno in zahrbtno tudi nar. naprednjaki mej Cerkljani, a da niso omajali nobenemu prepričanju, tudi oni agitator ne, ki je morda v ozki zvezi z dopisom in ki je pa uže tudi poprej obupoval nad Cerkljani in jih imenoval bedake, ki verujejo in zaupajo samo duhovnikom. Pribito je slednjič, da bi v slučaju potrebe prišlo toliko volilcev Gregorčičevih na volišče, da bi porazili nasprotnike, in da se mnogi niso udeležili volitve le zato, ker so vedeli, da jih ni treba. Zato pač odveže dopisnik samega sebe in še nekatere so-

Iz Devina se nam poroča: V nedeljo po maši prišel je v cerkev sv. Ivana Krst. pri Devinu neznan tujec, baje nek Lah, odtrgal od zida škrinjico za milodare, jo razbil in odnesel, kar je dobil v nji. Nekaj novcev je pustil še po tleh. Cerkev je bolj osamljena, zato treba več pozornosti!

Isto nedeljo po noči dogodila se je nesreča na železnični črti blizu postaje Bivij, kjer je vlak povozil vojaka Franca Gabrovca, 23 letnega iz Vižovelj, ko je šel po tiru na postajo. Našli so ga mrtvega.

Katoliško društvo slovenskih učiteljev na Primorskem je imelo v nedeljo dne 13. januarja svoje redno zborovanje.

Velečastita gospica Mirka Holzinger pl. Weidich je govorila o 18. stoletju, stoletju prosvete. Podavši nam v kratkih, značilnih potezah podavno sliko 18. stoletja, govorila je o baronu Franju Frideriku Viljelmu Mariji Fürstenbergu, ministru in generalnem vikarju severnega predela Vestfalskega. Mož je bil zelo nadarjen ter temeljito in vsestransko izobražen. Bil je eden onih treznih mož s pravim, istinitim naziranjem sveta, ki se niso dali zapeljati od krivih aposteljev 18. stoletja. Kot posvetni in cerkveni dojestojanstvenik je neumorno deloval v povzdigo gmotnega in duševnega stanja svojih podložnikov. Obdržavšč kar je bilo do tedaj dobrega, uvedel je na vseh progah javnega življenja marsikatero velekoristno napravo; tako je tudi skrbel za dobro vzgojo in poučevanje mladine. L. 1776 je bila potrjena njegova nova šolska uredba v Münsterškem okraju. Pri njegovem delovanju sta ga podpirala pedagog Overberg in veleučena kneginja Gallizin.

Po dovršenem predavanju so zapele nekatere gospice lepo pesem „O sanctissima.“

Gospice predsednica in blagajničarica so podale račun zadnjih štirih let.

Prečastiti gospod dr. Pavlica je prečital dopis iz Idrije, kateri nas je vabil naj se udeležimo osnovalnega shoda prve podružnice Slomškove zveze dne 10. jan. Opravičivši svojo in društvenih zastopnic odsotnost pozdravila je bila veleč. gosp. predsednica pismeno to društveno gibanje v Idriji.

Preč. g. dr. Pavlica je zaključil zborovanje govoričivo o Jezusovem imenu in o naši zvezi z imenom in osebo Jezusovo. Navedši lastne stavke Kristusove in besede sv. Pavla dokazal je, da je ta vez milost božja, ki se zreali v podobi božji ter završil z velepomembnimi posledicami te zveze.

Prihodnje zborovanje bode 24. februarja ob 10 uri.
L. Koršič, tajnica.

Dvojna mera. Kakor čujemo, namerava vlada dati 100.000 K podpore za ustanovitev nove nemške šole v Pulju. Da pa je taka šola popolnoma nepotrebna in torej tudi podpora za isto gola potrata državnega denarja, dokazuje dejstvo, da za v Pulju bivajočo peščico otrok nemških uradnikov popolnoma zadostujejo sedanji tamošnji nemški učni zavodi od otroških vrtec gori do nemške gimnazije. Dočim pa vlada tu z obema rokama razsiplje denar, pa pušča 17.000 hrvaških otrok v Istri brez vsakega šolskega pouka in enako tudi za 40.000 Slovencev tržaškega mesta nima ene ljudske šole. Taka dvojna mera od strani vlade je pač več kakor čudna.

Dr. Alfonz Mosché umrl. — V Ljubljani je umrl dne 15. t. m. odvetnik in predsednik kranjske odvetniške zbornice dr. Alfonz Mosché, jeden najodličnejših ljubljanskih meščanov in rodoljubev slovenskih. Ranjki je o svojem času največ pripomogel k zgradbi „Narodnega Doma“ v Ljubljani s tem, da je ustanovil takozvano „krajcarsko družbo“ ki je znašala po novih darove za zgradbo lepega poslopja. Ustanovil je tudi list „Slovenski Pravitnik“ in dosegel velikih uspehov v slovenskem uradovanju na ljubljanskih sodiščih. Bil je več let občinski svetovalec, deželni poslanec itd. sploh mož, kakoršnih ima malo slovenski narod. Ohranimo mu trajen in hvaležen spomin!

Ne podpirajmo svojih narodnih nasprotnikov! Poroča se, da je pristopil kot ustanovnik k nemškemu društvu „Südmark“ ljubljanski zvonar in tovarnar Paul Samassa. Društvo „Südmark“ je ono nemško društvo, ki je ustavljeno

s hudobnim namenom, da gospodarski uničuje naše slovensko ljudstvo in kate-remu društvu se nikdo ne bliža, ki ima količkaj srca za naš narod, najmanje pa tak, ki deloma živi od žuljev našega ljudstva. In tak je zvonar Samassa! Pri njem naroča zvonove prav veliko slovenskih župnišč, enako tudi hrvaških za drag denar. In ta denar gre v roke človeku, ki ga zalaga v nemške denarne zavode, ki so največji sovražniki našega narodnega obstanka! Upamo da pride tudi na to stran malo več narodne zavesti v naše merodajne kroge.

Imenitna dvestoletnica. V Berlinu so praznovali v četrtek 17. t. m. 200 letnico obstanka pruskega kraljestva. Za to slavnost je bila prirejena neka dvorana v arsenalu, kamor je bilo poleg raznih civilnih in vojaških dostojanstev povabljenih tudi mnogo časnikiških poročevalcev. H krato pa je bilo zaukazano poslednjim, da imajo zapustiti dvorano in na vprašanje, zakaj to, odgovorilo se jim je, da je to cesar zaukazal. Ta cesarjev ukaz pa je izviral iz tega, ker se je bilo bati, da bi časnikiški poprej ne raznesli cesarjevega govora, predno gre isti skozi roke državnega cenzorja, kajti v govorih nemškega cesarja je vedno kaka beseda, katero se da na razne načine tolmačiti in da bi se to preprečilo, odstranilo se je od slavnosti blebetave žurnaliste.

Zapuščina milijonarja. Zapuščina glasovitega ameriškega milijonarja Vnderbilda, znanega „kralja železnic“, se bode v kratkem razdelila med njegove dediče. Premoženje, ki se ima razdeliti, znaša 72.500.000 dolarjev ali v našem denarju 360.000.000 kron. Glavni dedič Alfred Quyunc Vanderbilt, mladenič kakih 23 let, dobi iz zapuščine 44.500.000 dolarjev. Njegova dva brata dobita vsaki po 7.500.000, njegova sestra Jerica Vanderbilt 8.500.000, a udova umrlega 2.000.000 dolarjev. Najstarejši sin Kornelij Vanderbilt bi imel dobiti samo 1.500.000 dolarjev, a sorodniki so mu dobrovoljno odstopili 6.000.000 dolarjev, da ne bo imel skrbi za vsakdanji kruhek.

„Narodna tiskarna“ v Gorici sprejme **upravnika** za list „Gorica“. Plača po dogovoru. — Oglasiti se je do 27. t. m.

Prijatelji in somišljeniki agitujte za **„Centralno posojilnico“** v Gorici, ulica Vetturini št. 9. Uradne ure od 8-12.

1. Hranilne vloge obrestuje po 4 1/2 %;
2. Posojila daje: a) na vknjižbo po 5 1/2 %; b) na menice po 6 %; c) na tekoči račun po pogodbi.

„Narodna Tiskarna“ v Gorici ulica Vetturini 9. **Ilijada.** Povest slov. mladini. Prosto po Homerju pripoveduje **ANDREJ KRAGELJ.** Z tolmačen važnejših osebnih imen ter obsega **273 strani.** CENA: **1 K 40 vin., po pošti 20 vin. več.** Vezana v platno 2 kroni, ozioroma 2 kroni 20 vin.

Anton Pečenko Vrtna ulica 8 GORICA Via Giardino 8 priporoča **pristna bela in črna vina iz vipavskih, furlanskih, briških, dalmatinskih in isterskih vinogradov.** Dostavlja na dom in razpošilja po železnici na vse kraje avstro-egerske monarhije v sodih od 56 litrov naprej. Na zahtevo pošilja tudi vzorce. **Cene zmerne. Postrežba poštna.**

Dunajska borza.
18. januarja. 1901.

Skupni državni dolg v notah	98:30
Skupni državni dolg v srebru	98:15
Avstrijska zlata renta	117:40
Avstrijska kronska renta 4%	98:30
Ogerska zlata renta 4%	117:60
Ogerska kronska renta 4%	92:20
Avstro-ogerske bančne delnice	17:09
Kreditne delnice	6:60
London vista	240:55
Nem. drž. bankovci za 100 mark	117:60
20 mark	23:53
20 frankov	19:15
Italijanske lire	90:60
C. kr. cekini	11:34

Jakob Miklus, trgovec z lesom in opeko, zaloga pohištva, rakev (trug), vinskih posod, stiskalnice za vino in sadje vsake velikosti itd. **v Pevmi,** za Soškim mostom, p. Gorica, priporoča p. n. občinstvu svojo bogato zalogo, zagotavlja najhitrejšo postrežbo in jako nizke cene.

Anton Kuštrin v Gosposki ulici h. št. 23. (v lastni hiši) priporoča častiti duhovščini in slavnemu občinstvu v mestu in na deželi svojo trgovino jedilnega blaga n. pr. kavo: Santos, Sandomingo, Java, Cejlon, Portorico i. dr. Olje: Lucca, St. Angelo, Korfu, istersko in dalmatinsko. Petrolej v zaboju. Sladkor razne vrste. Moko št. 0, 1, 2, 3, 4, 5. Več vrst riža. Mljiveče prve in druge vrste, namreč po 1/2 kila in od 1 funta. Testenine iz tvornice Znidaršič & Valenčič v Il. Bistrici. Zveplenke družbe sv. Cirila in Metoda. Moka iz Majdičevga mlina v Kranju in z Jochmann-ovega v Ajdovščini Vse blago prve vrste. Po pošti se razpošilja v zabojčkih najmanje po 5 Kg. na vse kraje.

Št. 1. **Razglas.**
Se naznanja, da dne 23. januarja t. l. od 11. do 12. ure predp., se bo zopet vršila javna ustmena dražba v uradu cestnega odbora v Podgori, pri kateri se odda v zakup po znižani ceni zgradba kos nove okrajne ceste pod Smartnem. Klicna cena znaša 16.000 kron. Vsak dražbenik bo moral pred začetkom dražbe položiti 5 od sto varščine 840 kron. Pogoji, načrt in proračun je razpoložen na ogled vsaki dan v uradu cestnega odbora. **Cestni odbor za goriško okolico.** V Podgori, 14. jan 1901. Načelnik: **Klančič.**

Rojaki! Spominjajte se o vsaki priliki „Šolskega doma“.

Protiv **malokrvnosti** **Železnato vino** lekarnarja G. Piccoli v Ljubljani, dvorn. založnika Nj. Svetosti papeža, po analizi gosp. profesorja Fresenius v Wiesbaden-u ima v sebi **90krat več železa** kakor druga po reklamah nezasluzno sloveča čina-železnata vina, katera čisto nimajo več železa v sebi, kakor vsako ceno namizno vino. V sled tega največje jamstvo za izdatnost tega vina pri malokrvnih, nervoznih ali vsled bolezni oslabeledih osebah, kakor tudi še posebno pri bledih, slabotnih in bolehalivih otrocih. Dobiva se v steklenicah po pol litra v Gorici pri g. lekarnarju Gironeoli. — Zunanje naročbe proti povzetju. III

Tiskovine za prošnje v dosego brezobrestnih posojil vinogradnikom ima v zalogi „Narodna tiskarna“.

Vzajemna zavarovalnica v Ljubljani Dunajska cesta št. 15 v Medjatovi hiši v pritličju vzprejema zavarovanja vsakovrstnih poslopij, premičnin in poljskih pridelkov proti požarni škodi, kakor tudi zvonov proti poškodbi. Pojasnila daje in vzprejema ponudbe ravnateljstvo zavarovalnice v pritličju Medjatove hiše na Dunajski cesti v Ljubljani, a tudi po slovenskih deželah nastavljeni poverjeniki. „Vzajemna zavarovalnica v Ljubljani“ je edina slovenska zavarovalnica. Zavaruje pod tako ugodnimi pogoji, da se lahko meri z vsako drugo zavarovalnico. Postavno vloženi ustanovni zaklad jamči zavarovancem popolno varnost. **ROJAKI! Zavarujte svoje imetje pri domačem zavodu!**

„Ljubljanska kreditna banka“ v Ljubljani Špitalske ulice št. 2. Nakup in prodaja vseh vrst rent, državnih papirjev, zastavnih pisem, srečk, novcev, valut i. t. d. po najkulantnejših pogojih. Posojila na vrednostne papirje proti nizkim obrestim. Zavarovanje proti kurznim izgubam. Promese k vsem zrebanjem. Sprejemanje denarnih vlog na vložne knjižice, na tekoči račun in na girokonto s 4 1/2 % obrestovanjem od dne vloge do dne vzdiga. Eskompt menjic najkulantneje. — Borzna naročila